

ANNEX 1: QÜESTIONARI DE COMPETÈNCIES

Algunes accepcions del mot “competència” són:

Aptitud, fet d'entendre pregonament d'una matèria.

Aptitud, idoneïtat; conjunt de coneixements que autoritzen a algú per entendre una matèria.

Alguns sinònims de competència són: capacitat, domini, facultat, aptitud, habilitat, idoneïtat, suficiència, destresa, etc.

Diem que una persona és competent quan és reconeguda com apta per a una professió, entesa en una matèria, etc. Alguns sinònims de “competent” són: capacitat, qualificat, apte, idoni, entès, expert, destre, capaç, especialista, eficient, hàbil, preparat, etc.

Si llegim documents com:

“Education for Democratic Citizenship”, del Directorate of Education, Culture and Sport. Council of Europe.

A Language Profile for the FL Primary Teacher, per Marina Bondi, Università degli Studi di Modena e Reggio Emilia, Italy. LINGUA Project.

Conclusions sobre la formació de docents del Centre Internacional de Formació de l'OIT. Torí.

Polítiques lingüístiques europees comunes: Common European Framework for teaching, learning and evaluation. Pàgina oficial del Consell d'Europa.
www.culture2.coe

Plans de formació de professorat d'Educació Infantil i primària d'Argentina, Mèxic Colòmbia, Portugal, França i Canadà.

Programes d'Escoles d'Estiu aportats per MRPs, projectes de formació dels darrers cinc anys dels centres de professorat.

ens adonarem que els coneixements que el professorat hauria de tenir un cop finalitzada la seva Formació Inicial s'estructuren entorn de cinc blocs de competències:

1. Competència cognitiva: Comprendre el món en el qual vivim i disposar-se a una actualització permanent dels sabers a partir de l'acceptació de què els sabers que circulen en els centres escolars no són sabers naturals, sinó productes d'una construcció social i cultural.

El centre escolar és l'espai social on circula el saber públic i en el qual el o la docent haurà de:

- Decidir i adequar la seva difusió.
- Buscar i identificar els punts forts i els punts dèbils de la seva formació, i desenvolupar prou autonomia i criteris per tal de seleccionar els materials que li puguin ajudar a identificar i superar les seves deficiències formatives a través de l'autoavaluació, com a base per aconseguir ésser autònom en la seva formació.

- Reconèixer fonts i recursos específica que li permetin estar al dia i autoformar-se, sortir d'un problema determinat amb la finalitat d'aprendre a aprendre, identificant les estratègies bàsiques que li són més exitoses i també l'existència d'altres que els hi són útils a altres persones.

2. Competència creativa: Capacitat de dissenyar estratègies d'acció novedoses segons criteris personals i/o compartits amb l'equip de treball. Aquestes estratègies impliquen la utilització dels recursos disponibles i la incorporació a les pràctiques professionals quotidianes d'altres de nous.

Dins de les competències professionals, a manera de competència transversal, es troba la pràctica reflexiva i la implicació crítica, la qual cosa suposa:

- La capacitat d'innovar, de negociar i de regular les accions docents, en la mesura en què això implica la reflexió sobre l'experiència que afavoreix la construcció de nous sabers.
- El compromís docent en el debat sobre el sentit polític de l'educació tant en els nivells de gestió central, intermig i local, com en les comunitats en relació amb les finalitats de l'educació, la democratització de la cultura i la gestió del sistema educatiu en totes les seves dimensions.

3. Competència empàtica: Implica posar-se en el lloc dels altres amb la finalitat de comprendre les formes de sentir i conèixer dels nens, nenes, joves i adults als quals ens dirigim. L'empatia dóna la possibilitat d'interactuar amb tolerància i respecte pels altres, així com de comprendre.

4. Competència comunicativa: Implica adequar els diferents discursos comunicatius a l'interlocutor o interlocutora i a la situació. Els docents produeixen i elaboren missatges, dissenyen tasques per l'alumnat, famílies, companys i directius; en situacions d'aula, actes escolars, reunions didàctiques, trobades, etc., per la qual cosa han d'estar preparats per a utilitzar correctament les formes i sentits del discurs oral i escrit.

La competència institucional implica concebre les pràctiques professionals en contextes institucionals que suposen un treball en equip per a compartir un projecte educatiu articulat amb les representacions socials i les necessitats de la comunitat en les quals es troba inserida l'escola.

El desenvolupament creatiu de les pràctiques i la seva progressiva aportació a l'autonomia institucional afavoreix la renovació dels projectes educatius, la creació de nous dissenys i la coordinació entre diferents maneres d'actuar, així com també dóna suport a la innovació educativa.

5. Competència didàctico-disciplinar: Implica concebre l'ensenyament de manera que s'adequi al context en el qual es desenvolupa, articulant els sabers disciplinars amb les teories de l'ensenyament, i entenent que allò que succeeix als centres escolars no és natural, sinó que es tracta d'una construcció social i cultural, i que, per tant, és susceptible de canviar segons es va avançant en el coneixement.

Els docents han de poder conèixer, seleccionar, avaluar i recrear estratègies d'intervenció didàctica segons els diferents continguts disciplinars, tenint en compte el paper rellevant que tenen les tecnologies de la informació i comunicació en la nostra societat. El procés de disseny i gestió d'aquestes estratègies i pràctica avaluativa contínua oferiran als docents l'oportunitat de desenvolupar progressivament una pràctica professional autònoma.

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Instrumentals</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poca	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Capacitat d'anàlisi i de síntesi				
				Capacitat d'organització i planificació				
				Comunicació oral i escrita en la llengua nadiua				
				Coneixement d'una llengua estrangera				
				Coneixements d'informàtica relatius a l'àmbit d'estudi				
				Capacitat de gestió de la informació				
				Resolució de problemes				
				Preses de decisions				

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Personals</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poca	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Treball en equip				
				Treballar en un equip de caràcter interdisciplinari				
				Treball en un context internacional				
				Habilitats en les relacions interpersonals				
				Reconeixement de la diversitat i la multiculturalitat				
				Raonament crític				
				Compromís ètic				

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Sistèmiques</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poc	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Aprenentatge autònom				
				Adaptació a noves situacions				
				Creativitat				
				Lideratge				
				Coneixement d'altres cultures i costums				
				Iniciativa i esperit emprenedor				
				Motivació per la qualitat				
				Sensibilitat cap a temes medioambientals				

Competències específiques comunes a tots els mestres

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Cognitives (saber)</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poc	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Comprendre la complexitat dels processos educatius en general i dels processos d'ensenyament aprenentatge en particular (finalitats i funcions de l'educació i del sistema educatiu, teories del desenvolupament i de l'aprenentatge, l'entorn cultural i social, l'àmbit institucional i educatiu a l'escola, el disseny i el desenvolupament del currículum, el rol docent...)				
				Conèixer els continguts que cal ensenyar, tant pel que fa a la seva singularitat epistemològica com a l'especificitat de la seva didàctica				
				Adquirir una sòlida formació científicocultural i tecnològica				

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Instrumentals (saber fer)</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poc	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Respectar les diferències culturals i personals dels alumnes i dels altres membres de la comunitat educativa				
				Capacitat per analitzar i qüestionar les concepcions de l'educació emanades de la recerca, així com les propostes curriculars de l'administració educativa				
				Dissenyar i desenvolupar propostes educatives que permetin adaptar el currículum al context sociocultural				
				Capacitat per promoure l'aprenentatge autònom dels alumnes, prenent com a referència els objectius i continguts del nivell educatiu corresponent, tot desenvolupant estratègies que evitin l'exclusió i la discriminació				
				Capacitat per organitzar l'ensenyança, en el marc dels paradigmes epistemològics de les àrees curriculars, utilitzant de forma integrada els sabers disciplinars, transversals i multidisciplinars adequats al respectiu nivell educatiu				
				Capacitat per preparar, seleccionar i construir materials didàctics i utilitzar-los en els marcs específics de les diferents àrees curriculars				
				Capacitat per utilitzar i incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació en les activitats d'ensenyament aprenentatge				
				Capacitat per promoure la qualitat dels contextos (aula i centre) en què es desenvolupa el procés educatiu, de manera que es garanteixi el benestar dels alumnes				
				Capacitat per utilitzar l'avaluació, en la seva vessant pedagògica i no exclusivament acreditativa, com a element promotor de la millora de l'ensenyança, de l'aprenentatge i de la pròpia formació professional				
				Capacitat per realitzar activitats educatives de suport als alumnes en el marc d'una escola inclusiva				
				Capacitat per desenvolupar la funció tutorial, orientant alumnes i pares i coordinant l'acció educativa referida al seu grup d'alumnes				
				Participar en projectes de recerca relacionats amb l'ensenyament i l'aprenentatge, introduint propostes d'innovació dirigides a la millora de la qualitat educativa				

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Participatives (saber estar)</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poc	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Capacitat de relació i comunicació, així com d'equilibri emocional en les variades circumstàncies de l'activitat professional				
				Capacitat per treballar en equip amb els companys com a condició necessària per a la millora de l'activitat professional, compartint sabers i experiències				
				Capacitat per dinamitzar amb l'alumnat la construcció participada de regles de convivència democràtica, i afrontar i resoldre de manera col.laborativa situacions problemàtiques i conflictes interpersonals de naturalesa diversa				
				Capacitat per col.laborar amb els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn				

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Personals (saber ser)</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poc	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Tenir una imatge realista d'un mateix, actuar conforme a les pròpies conviccions, assumir responsabilitats, prendre decisions i relativitzar les possibles frustracions				
				Assumir la dimensió ètica de la pròpia professió, potenciant en l'alumnat una actitud de ciutadania crítica i responsable				
				Compromís per potenciar el rendiment acadèmic dels alumnes i el seu progrés escolar, en el marc d'una educació integral				
				Capacitat per assumir la necessitat de desenvolupament professional continuat, mitjançant l'avaluació de la pròpia pràctica				

Competències específiques de mestre d'Educació Infantil

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Cognitives (saber)</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poc	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Conèixer i promoure el desenvolupament cognitiu, social i de la personalitat des del naixement fins als primers anys de l'escolarització obligatòria				
				Promoure la incorporació dels infants a l'aprenentatge funcional d'una llengua estrangera				

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Cognitives (saber)</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poc	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Conèixer la literatura infantil i desenvolupar estratègies per a l'acostament dels infants al text literari tant oral com escrit				
				Conèixer el desenvolupament del llenguatge en l'etapa de l'educació infantil i dissenyar estratègies didàctiques orientades a l'enriquiment des de competències comunicatives				
				Conèixer el desenvolupament psicomotor i dissenyar intervencions destinades a promoure'l				
				Conèixer els fonaments lingüístics, psicolingüístics, sociolingüístics i didàctics de l'aprenentatge de les llengües i ser capaç d'avaluar el seu desenvolupament, així com la competència comunicativa				
				Dominar les llengües oficials de la comunitat i mostrar una correcta producció i comprensió lingüística				

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Instrumentals (saber fer)</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poc	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Ser capaç de planificar activitats conjuntament amb els altres docents de l'etapa, de forma que s'utilitzin agrupacions flexibles				
				Conèixer les estratègies metodològiques per desenvolupar les nocions bàsiques matemàtiques, espacials, geomètriques i de desenvolupament del pensament lògic				
				Afavorir hàbits d'aproximació dels infants a la iniciació de la lectura i l'escriptura				
				Promoure activitats de coordinació amb els docents de primer cicle d'educació primària, en el marc del projecte educatiu de centre				
				Promoure el joc simbòlic i de representació de rols com a principal mitjà de coneixement de la realitat social				
				Ser capaç de crear, seleccionar i avaluar materials curriculars destinats a promoure l'aprenentatge a través d'activitats amb sentit per a l'alumnat d'aquestes edats				
				Saber utilitzar el joc com a principal recurs didàctic, així com dissenyar activitats d'aprenentatge basades en principis lúdics				
				Ser capaç de desenvolupar en els infants hàbits d'autonomia personal i el respecte a les normes de convivència				
				Potenciar l'ús del llenguatge corporal per aconseguir una millor expressió, respectar el propi treball i desenvolupar habilitats socials				
				Potenciar en els infants el coneixement i el control del cos i de les seves possibilitats motrius, així com els beneficis que tenen sobre la salut				
				Ser capaç de promoure el desenvolupament del pensament matemàtic i de la representació numèrica				
				Ser capaç d'utilitzar les cançons i els jocs musicals com a mitjà per promoure la comprensió de la realitat del so i les formes musicals				
				Dissenyar activitats encaminades al desenvolupament de les habilitats motrius				

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Instrumentals (saber fer)</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poc	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Ser capaç de dissenyar, aplicar i avaluar activitats i materials que fomentin la creativitat infantil				
				Promoure l'ús del dibuix i de la creació de figures com a instruments de l'aprenentatge i com a productes de l'esforç personal				
				Ser capaç de dissenyar activitats d'aprenentatge de noves formes d'expressió plàstica a partir de materials diversos amb la intenció de potenciar la creativitat				
				Ser capaç de promoure els comportaments respectuosos amb el medi natural, social i cultural				

<i>Allò que desitjaria fer</i>				<i>Personals (saber ser)</i>	<i>Allò que faig</i>			
Gens	Poc	Bastant	Molt		Gens	Poc	Bastant	Molt
1	2	3	4		1	2	3	4
				Guiar-se pel principi de la globalització a l'hora de programar les activitats i les tasques educatives de 0 a 6 anys				
				Ser capaç d'utilitzar l'observació sistemàtica com a principal instrument d'avaluació global, formativa i contínua de les capacitats dels alumnes				
				Detectar situacions de falta de benestar dels infants que afectin el seu desenvolupament i promoure la seva millora				
				Planificar les activitats educatives en funció de la progressiva cohesió i integració del grup classe				
				Ser capaç de crear i mantenir vincles de comunicació amb les famílies per tal d'incidir més eficaçment en el procés educatiu				
				Ser capaç de fomentar experiències d'iniciació en les noves tecnologies de la informació i la comunicació				